

Dünya

Ne Konuşuyor?

1 - 15 Eylül 2024 | YIL: 3 / SAYI: 63

Gelecek Çoktan Geldi

**Avrupa'nın Yüksek Enerji
Faturaları ve Yavaşlayan
Ekonomik Faaliyetleri**

**Çin ve Afrika Ülkeleri
Yüksek Kaliteli Kuşak ve
Yol İşbirliğini Artırma
Sözünü Verdi**

YÖNETİCİ ÖZETİ

- Yapay zekâ dünya genelinde birçok alanda çığır açma potansiyeline sahiptir. Eğitimde her öğrenciye özel öğrenme planları sunarak fırsatlar sağlayabilir ve sağlık sektöründe kişiselleştirilmiş tedavi planları ile hayat kurtarıcı çözümler sunabilir. Bu sayede sağlık ve eğitim alanlarındaki eşitsizlikler azalacak ve kritik bilgiler coğrafi sınırları aşarak herkes için erişilebilir hale gelecektir. Akıllı şehirlerde atık yönetimi ve trafik kontrolünü iyileştirerek sürdürülebilirliği artırabilir, tarımda ise verimliliği ve gıda güvenliğini geliştirebilir. Ancak yapay zekânın kontrolsüz bir şekilde gelişmesi, özellikle silahlı kuvvetlerde kötüye kullanım endişelerini de beraberinde getirmektedir. Bu nedenle, yapay zekânın etik kullanımı ve risklerin yönetimi kritik önem taşımaktadır.
- 2024 yılında Almanya'daki ekonomik çıktının, bir önceki yıl yaşanan düşüşten sonra %0,1 oranında azalması beklenmektedir. 2025 yılı için büyüme tahmini ise %1,1'den %0,5'e revize edilmiştir. İşsizlik oranının %6,1'e yükselmesi, enflasyonun ise kademeli olarak %2 seviyesine gerilemesi öngörülmektedir. Yatırımlardaki belirsizlikler, makine ve teçhizattaki sabit sermaye oluşumunu %7,2 oranında azaltmıştır. Küresel ekonomik büyümenin bu yıl ve önümüzdeki iki yıl için %3 olarak tahmin edildiği bu dönemde, Alman ihracatının küresel ivmenin gerisinde kalacağı öngörülmektedir.
- Donald Trump'ın seçim kampanyası döneminde bahsettiği radikal ekonomi politikaları, başkan seçildiği takdirde ilk döneminde olduğu gibi tatmin edici bir ekonomik performans sağlamayacağına işaret etmektedir. Trump, uluslararası ticaret alanında daha agresif ve tek taraflı bir yaklaşım benimseyerek, Çin ithalatına %60 ve diğer ülkelere %10-20 oranında gümrük vergisi uygulamayı önermektedir. Bu önerinin, ticaret ortaklarının misilleme yapmasına ve ihracat endüstrilerinin zarar görmesine yol açabileceği öngörülmektedir. Trump'ın önerdiği vergi indirimi önerisi ise bütçe açığını 10 yıl içinde 5 trilyon dolar artırabilir ve bu durum uzun vadeli ekonomik istikrarı tehdit etmektedir.
- Almanya'da birçok firma enerji maliyetlerindeki artış nedeniyle ürettikleri ürünlerin fiyatlarına zam yaparken kâr marjları da oldukça azalmıştır. Almanya'da 2019 yılının

Ocak- Temmuz döneminde elektriğin toptan satış fiyatı 38,3 €/MWh iken, günümüzde aynı dönemde 67,6 €/MWh seviyesine yükselmiştir. Kimya ve çelik gibi enerji yoğun sektörlerde üretim azalırken, birçok sanayi tesisi kapanmakta ve çalışan sayıları düşmektedir. Alman sanayi üretimi son 10 yılın en düşük seviyesine gerilemiş, Avrupa genelinde pandemiden bu yana 800.000'den fazla imalat işi kaybedilirken, sanayisizleşme süreci hız kazanmıştır.

- Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin, NATO ülkelerinin Ukrayna'nın uzun menzilli Batı füzelerini kullanma kısıtlamalarını kaldırması durumunda bunu savaş eylemi olarak değerlendireceğini belirtmiştir. ABD, Ukrayna'nın Rusya'ya karşı sınır ötesi saldırılar yapmasına izin verecek şekilde politikasını değiştirirken, Biden henüz uzun menzilli sistemlerin kullanımına onay vermemiştir. Kongre'deki iki partili Ukrayna grubu, Biden'a Ukrayna'nın uzun menzilli silahlarla Rusya'daki hedefleri vurmasına izin vermesi için çağrıda bulunmuştur. Rusya ise İran'dan balistik füzeler olarak gerilimi tırmandırmakla suçlanmıştır.
- Güney Çin Denizi, stratejik konumu ve zengin kaynakları ile gerilim kaynağı olmaktadır. Çin'in 2013 yılından bu yana bölgedeki askeri üsleri ve Filipin gemilerine yönelik saldırgan tutumu çarpışma ve kazalara neden olma riski taşımaktadır. Filipinler, bu duruma ABD ile savunma iş birliğini güçlendirerek yanıt vermiştir; Temmuz'da imzalanan 500 milyon dolarlık savunma yardımı anlaşması, Filipinler'in askeri kapasitesini artırmayı hedeflemektedir. Ancak, geçici anlaşmalar uzun vadede büyük ölçekli çatışmaları önlemekte yetersiz kalacaktır.
- Havacılık sektörü, yeşil inovasyon ile fosil yakıtlı motorlardan hibrit ve tamamen elektrikli modellere geçiş yapmaktadır. E-uçakların, emisyonları önemli ölçüde azaltabileceği, enerji verimliliğini artırabileceği ve havacılık sektörüne çevresel ve mali açıdan önemli faydalar sağlayabileceği belirtilmektedir. Ancak, e-uçakların geliştirilmesi, batarya kapasitesindeki büyük enerji boşluğu, uzun sertifikasyon süreçleri ve yetersiz şarj altyapısı gibi çeşitli zorluklarla karşı karşıyadır. Hükümetler e-uçakların geliştirilmesi için düzenleyici çerçeveleri hızlandırmak amacıyla havacılık şirketleriyle iş birliği yapmalı ve havacılık şirketleri, kısa mesafeli rotalara odaklanan stratejik bir şarj ağı geliştirerek e-uçakların operasyonel uygulanabilirliğini artırmalıdır.

DÜNYA NE KONUŞUYOR?

1-15 Eylül 2024

Bu Rapor, **Kalkınma Odaklı Stratejik Araştırmalar Merkezi (KOSAM)** tarafından özel olarak hazırlanmıştır.

Bu yayının tüm hakları KOSAM'a aittir. KOSAM'ın izni olmadan yayının tümünün veya bir kısmının elektronik veya mekanik (fotokopi, kayıt ve bilgi depolama vd.) yollarla basımı, yayımı, çoğaltılması veya dağıtımı yapılamaz. Kaynak göstermek sureti ile alıntı yapılabilir. Bu yayındaki tüm fikirler tamamen derlenen enstitüler, yayınlayan yazarlara aittir ve KOSAM'ın yayın politikalarını yansıtmamaktadır.

COPYRIGHT © 2024

KOSAM - Kalkınma Odaklı Stratejik Araştırmalar Merkezi

Akabe Mah. Alaaddin Kap Cd. No:130 D:H, 42020 Karatay / Konya TÜRKİYE

Tel: 0539 897 21 01

www.kosam.org

info@kosam.org

İçindekiler

A. EKONOMİ	1
1. Avrupa Birliği'nden Ayrıldıktan Sonra Birleşik Krallık'ın Ticareti Nasıl Etkilendi? / National Institute of Economic and Social Research (Birleşik Krallık)	1
2. 2024 Yılında Alman Ekonomisi Yeniden Küçülecek, Bir Sonraki Toparlanma İse Zayıf Olacak / KIEL Institute (Almanya)	2
3. Alman Otomotiv Sektöründeki Durum Yeniden Kötüleşiyor / IFO Institute (Almanya)	3
4. Bangladeş Ekonomisi Borç, İç Huzursuzluk ve Gergin Hindistan İlişkileri Nedeniyle Kötüleşti / Asia Pacific Foundation of Canada (Kanada)	4
5. Hükümet Harcamaları ve Enflasyon / The Centre for Independent Studies (Avustralya)	5
6. ABD ve Hindistan'ın Yeşil Ticaret Fırsatı / Foreign Affairs (ABD)	7
7. İkinci Bir Trump Başkanlığının Ekonomik Sonuçları / American Enterprise Institute (ABD)	8
8. Çin'in Yanıltıcı Ekonomik Verileri / The Middle East Media Research Institute (ABD) 9	
9. Avrupa'nın Yüksek Enerji Faturaları ve Yavaşlayan Ekonomik Faaliyetleri / POLITICO (Belçika)	11
B. POLİTİKA	14
1. Ukrayna ve F-16 Konusu / Chatham House (Birleşik Krallık)	14
2. Çin'in ABD Başkanı Tercih Kamala Harris mi? / Observer Research Foundation (Hindistan)	15
3. Rusya'dan Kirli Bomba Sinyali ve Nükleer Krizin Geri Dönüşü / Center for Strategic & International Studies (ABD).....	17
4. Çin ve Afrika Ülkeleri Yüksek Kaliteli Kuşak ve Yol İş Birliğini Artırma Sözü Verdi / Xinhua Silk Road Information Service (Çin)	19
5. Putin, Ukrayna'daki Uzun Menzilli Füze Kısıtlamaları Kaldırıldığı Takdirde NATO ile Savaşa Gireceği Konusunda Uyardı / CNN (ABD).....	20
6. Güney Çin Denizi'ndeki Gerilim Neden ABD-Filipinler İttifakını Güçlendiriyor? / Council on Foreign Relations (ABD)	22
7. Wagner Grubun Bir Sonraki Kurbanı Liberya mı Olacak? / American Enterprise Institute (ABD).....	23
8. Fransa'nın Yeni Başbakanı Kim? / Foreign Policy (ABD)	24

C. ÇEVRE	26
1. Çin ve Taliban Bakır Konusunda İş Birliği Yapıyor / Foreign Policy (ABD).....	26
2. Elektrikli Uçaklar: Yeni Bir Uçuş Çağı / Centre for Aerospace & Security Studies (Pakistan)	27
3. Küresel Su Kıtlığı Riski Sanılandan Daha Büyük / Stockholm Resilience Centre (İsveç)	29
D. SOSYAL	32
1. Küresel Doğum Oranları Düşerken Çocuk Sayısı Azalıyor / The Population Research Institute (ABD).....	32
2. Küresel Çapta Kolera Nedeniyle Yaşanan Ölümler Artıyor / Center for Infectious Disease Research & Policy (ABD).....	33
E. TEKNOLOJİ	35
1. Gelecek Çoktan Geldi / ORBELI Center (Ermenistan)	35
2. Havacılık ve Uzay Sektöründe Dijital İkizler / Centre for Aerospace & Security Studies (Pakistan)	36
F. GERÇEKLEŞTİRİLECEK ETKİNLİKLER	39

A. EKONOMİ

1. Avrupa Birliği'nden Ayrıldıktan Sonra Birleşik Krallık'ın Ticareti Nasıl Etkilendi? / National Institute of Economic and Social Research (Birleşik Krallık)

Birleşik Krallık'ta ticaret açığı 2024'ün ikinci çeyreğinde 13,3 milyar sterline yükselmiştir. Ticaret açığının 9 milyar sterlinlik kısmı ithal ürünlere yönelik artan talep sebebiyle oluşmuştur. İhracat miktarı 1,3 milyar sterlin olurken, bu ihracatın %42'si Avrupa Birliği'ne yönelik gerçekleşmiştir. Birleşik Krallık'ın hizmet ticareti Brexit'ten önce olduğu gibi artmaya devam ederek 39,1 milyar sterlin fazla vermiştir. Birleşik Krallık'ın Avrupa Birliği'nden çıkması ve dünya ticaretini etkileyen çeşitli şoklar, mal ticaretini de olumsuz etkilemiştir. Tarife dışı engeller özellikle imalat ve tarım sektörlerinde zorluklara neden olmuştur. Ayrıca Birleşik Krallık'ın ticaret portföyünü çeşitlendirmede zorluk yaşamaması, üçüncü ülkelerle ihracat ve ithalat faaliyetlerinde yavaşlamaya neden olmaktadır.

Kaynak: NIESR

Birleşik Krallık dünyanın en büyük ikinci hizmet ihracatçısı olmaya devam ederken hizmet ticareti toplam ticaretin %56'sını oluşturmaktadır. Mal ticaretindeki durgunluğa rağmen hizmet ticaretindeki büyüme diğer ülkelerdeki seviyeyi aşmaktadır. Bu büyüme esas

olarak işletme ve yönetim danışmanlığı hizmetleri ile halkla ilişkilerden kaynaklanmaktadır. Birleşik Krallık'ın küresel tedarik zincirindeki rolü, mal üreten endüstrilerin büyük bir kısmının ithal ara girdilere dayandığı anlamına gelmektedir. Ticari konumunu iyileştirmek için hükümetin, çok taraflı anlaşmalara yönelmesi gerekmektedir. AB ile ilişkilerin derinleştirilmesi de dahil olmak üzere yeni ticaret anlaşmaları müzakere edilmelidir. Ayrıca sektörel farklılıkların da dikkate alınması önemlidir. Bölgesel eşitsizliklerin azaltılması ve verimliliğin artırılması için Ar-Ge, inovasyon ve teknik eğitimin finansmanına yönelik teşviklerin güçlendirilmesi önem taşımaktadır.

Erişim: <https://www.niesr.ac.uk/blog/how-has-uk-trade-been-impacted-leaving-european-union>

Anahtar Kelimeler: AB, Birleşik Krallık, Ekonomi.

2. 2024 Yılında Alman Ekonomisi Yeniden Küçülecek, Bir Sonraki Toparlanma İse Zayıf Olacak / KIEL Institute (Almanya)

Almanya'nın ekonomik çıktısının bir önceki yıl yaşanan düşüşten sonra 2024 yılında da düşeceği öngörülmektedir. KIEL Enstitüsü'ne göre 2024 yılında GSYH'nin %0,1 oranında düşmesi beklenmektedir. 2025 yılı için büyüme beklentisi ise %1,1'den %0,5'e düşürülmüştür. İşsizlik oranının %6,1'e kadar yükseleceği, enflasyonun ise kademeli olarak %2'ye gerileyeceği tahmin edilmektedir. Bu yıl, hane halklarının artan reel gelirlere rağmen harcamalarını kısımları nedeniyle zayıf özel tüketim +%0,4 ile genel ekonomik görünüm üzerinde baskı oluşturmaktadır. Ayrıca, imalat -%2,7 ve inşaat sektörü -%4,3 oranı ile durgunluğa doğru ilerlemektedir. Yatırım harcamaları da ekonomi politikalarındaki belirsizliklerden olumsuz etkilenirken bu durum, makine ve teçhizatla sabit sermaye oluşumunun %7,2 oranında düşmesine yol açmaktadır.

2026: Ortalamanın Üzerindeki Çalışma Günleri Ekonomik Çıktıyı Destekliyor

Önümüzdeki iki yıl içinde Alman ekonomisinin reel gelir artışının yurtdışından gelen yüksek talep ve düşen faiz oranları sayesinde yeniden ivme kazanacağı öngörülmektedir.

2025 yılının Eylül ayına kadar Avrupa Merkez Bankası'nın (ECB) temel faiz oranını %2,25'e düşürmesi beklenmektedir. Ancak, toplam üretim kapasitelerinin aşağı yönlü revize edilmesi nedeniyle toparlanmanın yavaş olacağı öngörülmektedir.

KIEL Enstitüsü, 2026 yılı için yaptığı ilk tahmine göre gayri safi yurtiçi hasılanın (GSYH) %1,1 oranında artmasını beklemektedir. Bu artışın 0,3 puanı, ortalamanın üzerindeki iş günü sayısına atfedilebilir. Zayıf ekonomik görünüm nedeniyle işsizlik oranının 2024 yılında %6,0, 2025 yılında %6,1'e yükselmesi ve ardından 2026 yılında %5,9'a gerilemesi muhtemeldir. Toplam istihdam ise tahmin döneminin ortasında yaklaşık 46.200 kişi ile zirve yapacak ve ardından demografik eğilimlere bağlı olarak düşüşe geçecektir.

Ekonomik Krizin Ötesinde: Yapısal Bir Kriz

KIEL Enstitüsü Başkanı Moritz Schularick, "Alman ekonomisi sadece konjonktürel değil, aynı zamanda yapısal bir krizle karşı karşıya" demiştir. KIEL Enstitüsü, küresel ekonomiye ilişkin tahminlerinde, bu yıl ve önümüzdeki iki yıl için %3'lük bir büyüme oranı öngörmektedir. Hindistan'ın ekonomik çıktısının ise güçlü bir şekilde, yaklaşık %7 oranında büyümesi beklenmektedir. Bu durum, Alman ihracatının (2025: %1,2; 2026: %2,5) küresel ivmenin gerisinde kalacağını göstermektedir.

Erişim: <https://www.ifw-kiel.de/publications/news/kiel-institute-autumn-forecast/>

Anahtar Kelimeler: Almanya, Belirsizlik, Ekonomi.

3. Alman Otomotiv Sektöründeki Durum Yeniden Kötüleşiyor / IFO Institute (Almanya)

Almanya'nın otomotiv sektöründeki durum temmuz ayında -18,5 puandan ağustos ayında -24,7 puana gerileyerek kötüleşmiştir. IFO Uzmanı Werfl, gelecek altı aya ilişkin iş öngörülerindeki negatif durumun otomotiv endüstrisindeki kötüleşmeye sebep olduğunu vurgulamıştır. Temmuz ayında -29,5 puan olan beklentiler -40,5 puana kadar gerilemiştir. Yönetimin mevcut durumunu değerlendirmek için kullanılan endeks ise 0,3 puan düşüşle -7,2 puana gerilemiştir.

Werfl, "Alman otomotiv endüstrisindeki şirketler, özellikle yurt dışından gelen yeni sipariş eksikliğinden sıkıntı çekiyor. Bu artık personel planlamasına da yansıyor" demiştir. İhracat beklentileri endeksi üst üste üçüncü yılda da keskin bir düşüş göstererek uzun vadeli en düşük seviye olan -29,6 puana ulaşmıştır. Çalışan beklentileri endeksi ise temmuz ayında -15,6 puandan -27,6 puana gerilemiştir.

Erişim: <https://www.ifo.de/en/facts/2024-09-04/sentiment-german-automotive-industry-worsens-again>

Anahtar Kelimeler: Alman, Otomotiv, Sektör.

4. Bangladeş Ekonomisi Borç, İç Huzursuzluk ve Gergin Hindistan İlişkileri Nedeniyle Kötüleşt / Asia Pacific Foundation of Canada (Kanada)

Bangladeş, mevcut geçici yönetiminden dolayı büyük zorluklarla karşı karşıya kalmaktadır. Bu zorluklar arasında; barış ve düzeni sağlama, demokrasiye dönüşümü kolaylaştırma ve kötü durumdaki ekonomiyi canlandırma gibi görevler yer almaktadır. Nobel ödüllü ekonomist Muhammed Yunus'un liderliğinde bulunan yönetim, yüksek enflasyon, işsizlik, iç sorunlar ve Hindistan ile artan gerilimlerle başa çıkmak zorunda kalmaktadır.

Kaynak: AsiaPacific

Bangladeş, Şeyh Hasina'nın 15 yıllık hükümet döneminde oldukça iyi önemli ekonomik ilerlemeler kaydetmiştir. Fakat bu dönemde artan yoksulluk, ekonomik eşitsizlik ve işsizlik gibi sorunlar da ortaya çıkmıştır. Hasina'nın devrilmesinden sonra ülke ekonomik kriz ve siyasi çalkantılarla karşılaşmıştır.

Geçici Hükümet, istikrarı ve ekonomik toparlanmayı sağlamaya yönelik çabalarıyla, yüksek enflasyon ve azalan döviz rezervi sorunlarıyla yüzleşmektedir. Ayrıca Hindistan'la yaşanan gerginlikler ülkenin ekonomik açıdan daha da kötüleşmesine yol açmıştır. Bangladeş'in Hindistan'dan enerji ve diğer kaynakları elde etmedeki zorlukları sebebiyle de durum daha karmaşık bir hale gelmiştir.

Geçici hükümet, uluslararası yardım ve ekonomik reform ararken barışı yeniden tesis etmek için çabalamaktadır. Ancak Hindistan ile yaşanan gerginlikler ve iç ekonomik sorunlar bu süreci zorlaştırmaktadır. Bangladeş'in istikrarını ve büyümesini sağlaması için büyük ölçekli reform ve uluslararası toplumun desteğine ihtiyacı vardır.

Erişim: <https://www.asiapacific.ca/publication/bangladeshs-economy-weighed-down-debt-unrest-and-strained>

Anahtar Kelimeler: Bangladeş, Ekonomi, Hindistan.

5. Hükümet Harcamaları ve Enflasyon / The Centre for Independent Studies (Avustralya)

Avustralya'da kamu harcamaları son yıllarda önemli ölçüde artmış ve büyüme, özellikle koronavirüs pandemisi sırasında hızlanmıştır. Bu büyüme bazı gözlemciler tarafından memnuniyetle karşılanırken, aynı zamanda yüksek vergiler, kamu borcu ve kaynakların verimsiz kullanımı gibi endişeleri de artırmaktadır. Avustralya Merkez Bankası (RBA), yüksek hükümet harcamalarının enflasyon üzerindeki etkisine dikkat çekerek, kamu sektöründen gelen nihai talebin özel sektörden daha hızlı arttığını vurgulamıştır. Nihai kamu talebi, tüm kamu sektörü birimlerinin mal ve hizmet harcamalarını kapsamaktadır ve GSYH'ye doğrudan katkıda bulunmaktadır. Nihai kamu talebi ve nihai özel talep toplamı nihai yurt içi talebi oluşturmaktadır. Transfer ödemeleri toplam devlet

harcamalarının önemli bir kısmını oluşturmaktadır ve bu ödemeler GSYH'yi doğrudan etkilememektedir.

Nihai kamu talebi 2014/15 yılına kadar yıllık ortalama %5,6 oranında büyürken, son dokuz yılda bu oran %7,6'ya yükselmiştir. Enflasyona göre ayarlandığında büyüme 2014/15'e kadar %2,9, son yıllarda ise %5,1 olmuştur. Pandemi döneminde harcamalar hızlı bir şekilde artmış ancak 2022/23'te ciddi bir yavaşlama görülmüştür. Harcamalar 2023/24'te yeniden hızlanmıştır. Kamu harcamalarındaki bu artış mevcut kaynaklar üzerinde enflasyonist baskı oluşturmaktadır. Nihai kamu talebi; kamu tüketim harcamaları ve sermaye harcamaları olarak ikiye ayrılmaktadır. Devletin tüketim harcamaları; maaş, kira ve seyahat gibi kalemleri içerirken, sermaye harcamaları; binaları, büyük Bilişim Teknoloji ekipmanlarını ve savunma ekipmanlarını içermektedir. Son yıllarda federal hükümet harcamaları genel olarak eyalet ve yerel harcamalardan daha hızlı artmıştır.

Kaynak: Shutterstock

Federal hükümet, bütçe fazlalarının maliye politikasının enflasyon karşıtı bir işaret olduğunu söylemektedir. Ancak bu fazlalıklar güçlü genel talep ve yüksek vergilerden kaynaklanmaktadır. RBA, nihai kamu talebinin 2024/25'te %4,1 oranında artmasını ve 2025/26 itibarıyla daha normal bir seviyeye düşmesini beklemektedir. Kamu harcamalarındaki artışın ve bütçe kontrollerinin sürdürülebilirliği önemlidir. 2024 ve sonraki yıllarda kamu harcamalarının ılımlı hale getirilmesi gerektiği belirtilmiştir. Kamu

sektörü talebi pandemi öncesi ve sonrasında uzun vadeli ortalamaların üzerinde artmıştır. 2023/24'e kadar geçen dokuz yılda kamu sektörü nihai talebi toplamda %56 oranında artmıştır. Pandemi sırasında yapılan büyük transfer ödemeleri özel sektörün gelir kaybını telafi etmektedir. Kamu harcamalarının özel sektör üzerindeki azaltıcı etkisi vergilerin, kamu borcunun ve verimlilik artışının geleceğine ilişkin kaygıları da artırmaktadır.

Erişim: <https://www.cis.org.au/publication/government-spending-and-inflation/>

Anahtar Kelimeler: Avustralya, Ekonomi, Pandemi.

6. ABD ve Hindistan'ın Yeşil Ticaret Fırsatı / Foreign Affairs (ABD)

ABD ve Hindistan, geçtiğimiz 25 yılda yaşanan sorunlara ve gerilimlere son vererek daha yakın iş birliğine doğru ilerlemektedir. Soğuk Savaş dönemindeki anlaşmazlıkların ardından, 1991 yılında Hindistan'ın ekonomik liberalleşmesi ve 2005 yılında sivil nükleer anlaşması gibi gelişmeler ile iki ülke arasındaki ilişkiler derinleşmiştir. Ancak ticari ilişkiler beklentilerin altında kalmaktadır. ABD'nin Japonya ve Meksika gibi büyük demokrasilerle sürdürdüğü güçlü ekonomik bağların aksine, ABD-Hindistan ticareti yüzeysel kalırken, yüksek gümrük vergileri de dahil olmak üzere bazı ticaret engelleri varlığını sürdürmektedir.

Kaynak: Amit Dave

Her iki ülke de son yıllarda ticaret politikalarını yeniden formüle etmiştir. ABD sanayi politikasını canlandırmaya çalışırken, Hindistan daha fazla serbest ticaret anlaşması imzalamıştır. Çin'in ekonomik nüfusu ve ticaret politikaları ABD ve Hindistan'ın ticaret yaklaşımını etkilemiştir. Çin'in artan rolü ve ticaret fazlası her iki ülkenin de sanayi ve ticaret politikalarını değiştirmesine neden olmaktadır.

Yeşil ticaret alanında gelecekteki iş birlikleri her iki ülke için de büyük fırsatlar sunmaktadır. Yeşil enerji ve temiz teknolojideki iş birlikleri ekonomik büyümeyi ve enerji güvenliğini artırmaktadır. Ancak iş şüpheliği ve kalıcı iş sorunları bu süreci karmaşık hale getirebilmektedir. Başlangıçta gümrük prosedürlerinin basitleştirilmesi ve ortak yatırım fırsatlarının teşvik edilmesi gibi yumuşak iş birliği düşünülebilmektedir.

Erişim: <https://www.foreignaffairs.com/united-states/america-and-indias-green-trade-opportunity>

Anahtar Kelimeler: ABD, Hindistan, Yeşil Ticaret.

7. İkinci Bir Trump Başkanlığının Ekonomik Sonuçları / American Enterprise Institute (ABD)

Donald Trump'ın mevcut seçim kampanyasındaki radikal ekonomi politikası açıklamalarına bakıldığı zaman olası bir ikinci Trump döneminde ilk döneminde olduğu gibi tatmin edici bir ekonomik performans yaşanmayacağı belirtilmiştir. Trump'ın önerdiği uluslararası ticaret politikasına bakıldığı zaman, ilk döneminde izlediğinden çok daha agresif ve tek taraflı bir ticaret politikası içermektedir. Trump, sadece Çin ithalatına %60 gümrük vergisi önermekle kalmamış, diğer ticaret ortaklarıyla yapılan ithalata da %10-20 oranında gümrük vergisi uygulanmasını önermiştir. Dünya Ticaret Örgütü kurallarını açıkça ihlal eden bu tek taraflı ticaret politikasının, ticaret ortaklarının kendi ithalat tarifelerini artırarak misilleme yapmalarına yol açacağı düşünülmektedir. Böyle bir senaryonun, özellikle ihracat endüstrileri için oldukça zararlı olacağı ve hem ABD'de hem de dünya genelinde ekonomik durgunluk ihtimalini artıracığı öngörülmektedir.

Trump'ın önerdiği ticaret politikasının diğer olumsuz sonuçları ise her hanenin vergi faturasını artıracak olmasıdır. Peterson Uluslararası Ekonomi Enstitüsü'ne göre, yüksek gümrük vergileri ortalama bir Amerikan hanesine yılda yaklaşık 2.600 dolarlık bir vergi yükü getirecektir. Goldman Sachs'a göre, Trump'ın gümrük vergisi politikası enflasyonu 1 puandan fazla artıracaktır. Trump'ın önerdiği vergi indirimleri ise ülkenin uzun vadeli ekonomik refahına yönelik bir başka büyük tehdit oluşturmaktadır. Bütçe açığı hali hazırda GSYH'nin %7'sine ulaşırken, Kongre Bütçe Ofisi 2034 yılına kadar kamu borcunun GSYH'nin %120'sini aşacağı konusunda uyarıda bulunmuştur. Penn-Wharton Bütçe Modeli'ne göre, Trump'ın önerdiği vergi indirim planı önümüzdeki 10 yıl içinde bütçe açığını 5 trilyon doların üzerinde artıracaktır. ABD hükümeti dolar cinsinden borçlandığı için borçlarını ödeyememe ihtimali oldukça düşüktür.

Federal Rezerv, hükümeti finanse etmek ve borç yükümlülüklerini geri ödemek için gereken doları basma imkânı vardır. Ancak ülke borcunu sürekli artan bir yörüngeye oturtmak, bir dolar krizine ve tahvil piyasasında büyük sorunlara davetiye çıkarabilir. Bu da Federal Rezerv'in hükümetin borçlanma ihtiyacını karşılamak için para basmak zorunda kalacağı yeni bir enflasyon patlamasına yol açacaktır. Trump'ın ekonomiye verebileceği bir başka ciddi zarar ise, 10 milyondan fazla yasadışı göçmeni sınır dışı etme tehdidini hayata geçirmesi olacaktır. İşgücü piyasasının sıkışık olduğu bir dönemde milyonlarca göçmen işçinin sınır dışı edilmesi, ekonomik büyümede yavaşlamaya ve fiyatlarda artışa neden olacaktır.

Erişim: <https://www.aei.org/economics/the-economic-consequences-of-a-second-trump-presidency/>

Anahtar Kelimeler: Ekonomi, Politika, Trump, Vergi.

8. Çin'in Yanıltıcı Ekonomik Verileri / The Middle East Media Research Institute (ABD)

2020 yılında Covid-19 virüsü tüm dünyayı etkilediği için büyük ekonomilerde negatif büyüme yaşanmıştır. Ancak, Çin bu kriz ortamında %2,2 büyüme kaydetmiştir. 2022 yılında virüsün daha da yayılmasına ve Xi Jinping'in uyguladığı Sıfır Covid politikasının

zorluklarına rağmen Çin ekonomisi %3 büyümeyi başarmıştır. Ortaya çıkan bu performans, Çin'in acımasız sağlık politikasına rağmen ekonomik kalkınmayı başarabildiğini göstermektedir. 2023 yılında Çin, borç krizi, doğrudan yabancı yatırımlarda azalma, kitlesel sermaye kaçıışı, yüksek genç işsizliği, servet ve ailelerde azalma gibi büyük ekonomik zorluklarla karşı karşıya kalmıştır. Buna rağmen %5,2'lik bir büyüme elde etmiştir. Ancak bu büyüme ciddi ekonomik sorunların olduğu bir ortamda gerçekleşmiştir.

Çin'in büyüme oranları büyük ölçüde kamu harcamalarıyla finanse edilen borç kaynaklı büyümeye dayanmaktadır. Kişisel tüketim ve özel sektör yatırımları zayıf kalsa da kamu harcamaları büyümeyi desteklemektedir. Oluşan bu giderler çoğunlukla kredilerle finanse edilmiştir. Çin'deki borç miktarının GSYH'ye oranı 2014 yılında sadece %41 görülürken, 2022 yılında GSYH'nin %77'sine ulaşmıştır. Ancak bu buzdağının sadece görünen kısmı olarak düşünülürken, beyan edilmemiş trilyonlarca dolar borç da bulunmaktadır.

Yerel yönetimler, borçlanma limitlerini aşmak için yerel yönetim finansman araçları (LGFV'ler) gibi gizli borç mekanizmalarını kullanmaktadır. Böylece Çin'in borç sorunu daha da ağırlaşmaktadır. Çin tüketici fiyat endeksinin 2023 yılı temmuz ayı itibarıyla negatif bölgeye düşmesiyle deflasyon riski artmaktadır. Deflasyon zayıf tüketici talebine ve ekonomik durgunluğa yol açarak borç krizini şiddetlendirebilir. Çin'in borç yükünün özellikle döviz kredileriyle yönetilmesi giderek zorlaşmaktadır.

Kaynak: X

Erişim: <https://www.memri.org/reports/chinas-deceptive-economic-data>

Anahtar Kelimeler: Borç, Çin, Ekonomi.

9. Avrupa'nın Yüksek Enerji Faturaları ve Yavaşlayan Ekonomik Faaliyetleri / POLITICO (Belçika)

Almanya'da plastik imalat sektöründe faaliyet gösteren Hans Keim Kunststoffe şirketi, Rusya-Ukrayna Savaşı başlamadan önce yıllık yaklaşık 80.000 avro elektrik faturası ödemiştir. Şirketin kurucusunun oğlu ve aynı zamanda genel müdürü olan Christoph Keim, elektrik faturasının o zamandan günümüze neredeyse iki kat arttığını belirtmiştir. Müşteriler için fiyatlar yükselirken, kar marjları da düşmüştür.

Günümüzde enerji maliyetleri savaş dönemine nazaran biraz azalıp rahatlama sağlanmış olsa da iş yoğunluğu beklentilerin altında kalmıştır. Bu durum, Avrupa'nın sanayi merkezindeki binlerce şirketi yavaş yavaş erozyona uğratmaktadır. Almanya, Avrupa'nın üretim merkezi olarak bilinirken yıl sonuna kadar sürmesi beklenen bir durgunluğa girmiştir. Avrupa Birliği genelinde, kimya ve çelik gibi enerji yoğun sektörlerin üretimi azalırken, birçok sanayi tesisi kapanmakta ve sanayi devleri çalışan sayısını azaltmaktadır. İşlerin değişmemesi durumunda ise Avrupa sanayisinin önemini kaybedeceği öngörülmektedir.

AB ekonomi uzmanı ve eski Avrupa Merkez Bankası Başkanı Mario Draghi, yüksek enerji faturalarını öne sürerek, Avrupa'nın iş yapma biçiminde büyük bir revizyon gerektiğini vurgulamıştır. Draghi raporunu sunarken "İçinde bulunduğumuz durum gerçekten endişe verici. Bunu daha fazla görmezden gelemeyiz." demiştir. Draghi'nin bu değerlendirmesi, Brüksel'deki AB yetkilileri tarafından tamamen onaylanmış ve şimdiden politikaya dahil edilmeye başlanmıştır. Uygun maliyetli yenilenebilir enerji kaynakları devreye girse de yapısal değişiklikler uzun zaman alacaktır. Bu arada, Çin'in aşırı üretimi Avrupa'nın hem yerel hem de uluslararası pazardaki payını azaltmaktadır. Elektrikli araçlar ve yapay zekâ gibi enerjiye aç yeni teknolojiler de yerel enerji ağlarına ek yük bindirecektir.

Rusya-Ukrayna Savaşı'ndan bu yana enerji fiyatları düşse de 2022 öncesine ve en önemlisi rakip ülkelere kıyasla hala yüksek seviyede seyretmektedir. Bu yılki ortalama doğal gaz fiyatı, en kötü enerji krizinden sonra bile 2019 yılında görülen seviyenin yaklaşık iki katıdır. Almanya'da Ocak-Temmuz döneminde elektriğin toptan satış fiyatı 67,6 €/MWh iken, 2019'un aynı döneminde bu fiyat 38,3 €/MWh olmuştur. Sıvılaştırılmış doğal gaz (LNG), Rusya'dan gelen boru hattı gazının yerini almada yardımcı olmuştur. 2022 yılında AB, fiyatların yükselmesiyle birlikte LNG ve doğal gaz ithalatına önceki yıllara kıyasla daha fazla harcama yapmıştır. Moskova'nın boru hattı gazının aksine, LNG fiyatları sabitlenmiş uzun vadeli sözleşmelere tabi değildir ve yakıt en yüksek teklifi verenin olmaktadır. Bu serbest piyasa koşulları ciddi belirsizliğe neden olmaktadır. Ayrıca LNG'nin daha yüksek taşıma maliyetleri bulunmaktadır ve sıvılaştırılması ile tekrar gaz haline getirilmesi her adımda ekstra maliyet oluşturmaktadır.

Kaynak: Carlo Martuscelli

Enerji yoğun kimyasallar ve metal üretimi, pahalı elektrik ve gaz fiyatından en çok etkilenen sektörler arasındadır. Alman sanayi üretimi sürekli düşerken, son 10 yılın en düşük seviyesinde seyretmektedir. Fransa ve İtalya da sanayi üretiminde benzer düşüşler yaşanmaktadır. Avrupa Sendikalar Enstitüsü'nün analizine göre AB, pandemiden bu yana 800.000'den fazla imalat işini kaybetmiştir. 2023 yılında Almanya'nın sanayi üretimi, AB toplamının dörtte birinden fazlasını ve ikinci büyük üretici olan İtalya'nın neredeyse iki

katını oluşturmuştur. Almanya’da enerji yoğun sektörlerdeki üretim, son yıllarda genel üretime kıyasla hızlı bir şekilde azalmıştır. Avrupa çelik endüstrisi için özellikle zor bir dönem yaşanmıştır. Pandemi, inşaat faaliyetlerini geçici olarak durdurmuş ve talebi de azaltmıştır. Çin’in aşırı üretimi hem yurtiçinde hem de yurtdışında rekabeti zorlaştırmıştır.

Uzmanlar, Avrupa’daki elektrik şebekelerinin eski, zayıf ve fazla enerji depolama kapasitesine sahip olmadığını belirtmektedir. Bu durum, yenilenebilir enerjinin maliyet avantajlarından tam anlamıyla faydalanmayı zorlaştırmaktadır. Draghi, Çin’in iklim hedeflerine ulaşmada en ucuz yolu sunduğunu kabul etse de Çin’in devlet destekli rekabetinin Avrupa’nın temiz endüstrileri için bir tehdit oluşturduğunu düşünmektedir. Yaşanan sorunlara karşı bir yanıt verilmezse, gecikme daha fazla iş kaybına, Avrupa’dan daha fazla sanayi göçüne ve Avrupa projesine olan güvenin azalmasına yol açacaktır. Avrupa Kimya Sanayi Konseyi Genel Müdürü Marco Mensink, “Sanayisizleşme süreci şu anda hızlanmış durumda. 2030’a kadar dayanma şansımız kalmadı,” demiştir. Sanayinin büyük ölçüde gerilemesi hem ekonomik hem de sembolik açıdan Avrupa’ya büyük bir darbe vuracaktır.

Erişim: <https://www.politico.eu/article/europe-energy-bills-germany-brussels-pipeline-prices/>

Anahtar Kelimeler: AB, Almanya, Enerji, Sanayi.

B. POLİTİKA

1. Ukrayna ve F-16 Konusu / Chatham House (Birleşik Krallık)

Batı'nın Ukrayna'ya sağlamış olduğu F-16 savaş uçakları birkaç haftadır hizmet vermektedir. 2022 ve 2023 yıllarında F-16'ların sağlanmasının Ukrayna'nın savaş yetenekleri için oyun kurallarını değiştirecek bir etki oluşturması beklenmiştir. Fakat sınırlı miktarda F-16'nın gönderilmesi savaşta beklenen ani ve dramatik etkiyi oluşturmamıştır. Ukrayna savaşın başlangıcından itibaren savaş uçaklarına ihtiyaç duymaktadır. Ancak pilot ve bakım personelinin yetiştirilmesi, uygun tesislerin sağlanması gibi nedenlerden dolayı bu ihtiyaç karşılanamamıştır. Çatışma üçüncü yılına girerken gecikmeler ve kısıtlamaların etkisi daha belirgin hale gelmektedir.

Kaynak: Chatham House

Batının kısıtlamaları Ukrayna'yı hava ve füze savunma görevlerinde F-16 kullanmaya yöneltmiştir. ABD'nin F-16'lara getirdiği kısıtlamalar net değildir. Ancak geçmişteki silah sistemlerinde olduğu gibi kısıtlamaların olması muhtemeldir. Ukrayna'ya en büyük askeri yardımı ABD sağlasa da teçhizat düzenlemelerine ilişkin de eleştirilmektedir. Rusya'nın Ukrayna'ya yakın bir konumda ABD'nin sağladığı füzelerin menziline giren yeni havalimanı inşa ettiği ancak bu füzelerin Ukrayna tarafından kullanılmasına müsaade

edilmediği bildirilmiştir. ABD sınırlarının test edildiği ve kısıtlamaların da güvenliğine dair endişeleri artırdığı da ifade edilmektedir. Kasım ayındaki seçimler de bu durumu daha da acil bir hale getirmektedir.

Erişim: <https://www.chathamhouse.org/2024/09/are-ukraines-f-16s-another-case-too-little-too-late>

Anahtar Kelimeler: ABD, F-16, Ukrayna.

2. Çin'in ABD Başkanı Tercihini Kamala Harris mi? / Observer Research Foundation (Hindistan)

Başkan Yardımcısı Kamala Harris, 22 Ağustos 2024 tarihinde Demokratik Ulusal Kongre'de yaptığı 41 dakikalık konuşmasında Çin'den yalnızca bir kez üstü kapalı bir şekilde bahsetmiş ve Tayvan, Tibet, Güney Çin Denizi ve Uygurlar gibi hassas konulara hiç değinmemiştir. Bunu bilinçli bir şekilde yapan Harris'in gelecekteki siyasi gündemi, konuşmasında üç kez vurguladığı gibi öncelikle ekonomi üzerine odaklanmaktadır. Harris'in daha çok iç meselelere ağırlık vermesi, Çin'in ABD başkanlık seçimlerinde kimin kazanacağını önemsemesiyle paralellik göstermektedir. Harris'in sosyal değerlere öncelik veren iç politikaları, Çin'e ABD ile ilişkilerini yeniden yapılandırmak ve ekonomik iş birliğini COVID-19 sonrası dönemde canlandırmak adına önemli bir fırsat sunmaktadır.

Geçmişten günümüze ABD- Çin ilişkisi incelendiğinde en zor dönemlerden biri 2017-2021 yılları arasında geçen Trump dönemi olmuştur. Trump, belirsizlik ve Çin'e karşı düşmanlıkla karakterize edilen bir politika izlemiş, ABD-Çin ekonomik ilişkilerini temelden sarsmak için hızlı adımlar atmıştır. Başkanlık koltuğuna oturmadan önce Tayvan Devlet Başkanı Tsai Ing-wen ile doğrudan temas kurmuş ve 'Tek Çin Politikası'nı reddetmiştir. Bu adım, iki ülke arasında gerilime neden olurken Trump'ın aldığı kararlar ikili ilişkileri belirsiz bir noktaya sürüklemiştir.

Trump, İkili Yatırım Anlaşması müzakerelerini durdurmuş, Çin'den gelen çelik ve alüminyum ithalatına yüksek gümrük vergileri getirmiş ve Çin'in ABD ile olan büyük ticaret açığına karşı sert önlemler almıştır. Çin'in ekonomik casusluk faaliyetlerini

kınamış, COVID-19'un yayılmasındaki rolünü defalarca dile getirmiş ve bu virüsü zaman zaman 'Çin Virüsü' olarak adlandırmıştır. Huawei'nin yarı iletken çiplere erişimini kısıtlayarak Çinli şirketlere yaptırımlar uygulamış ve teknolojik ayrışmayı teşvik etmiştir. Trump yönetimi, Çin'i bir düşman olarak görmüş ve iş birliği düşüncesine kapılarını tamamen kapatmıştır. Bu sebeple, Trump'ın başkanlık görevine dönmesi, Çin'in hem bölgesel hem de uluslararası siyasi ve ekonomik hedefleri açısından ciddi bir tehdit oluşturmaktadır. Çin, Trump yönetimindeki ABD politikalarının ne yönde ilerleyeceğini tahmin edememektedir.

Yaklaşan ABD seçimlerinde Demokratların zafer kazanması, yönetimin dikkatini Ukrayna ve Gazze Şeridi'ndeki krizlere yönlendirecektir. Demokratlar, Rusya-Ukrayna savaşına derin bir şekilde dahil olmuş ve aynı zamanda öngörülemez İsrail Başbakanı Benjamin Netanyahu ile mücadele etmektedir. Demokratların bu iki kritik meseleye odaklanması, Çin ve Doğu Asya'ya daha az ilgi göstereceği fikrini ortaya çıkartsa da Trump'ın Rusya-Ukrayna savaşından çekilme ve İsrail-Filistin çatışmasına karışmama niyeti, Çin'i kaygılandırmaktadır.

Kanyak: Getty

Çin, son yıllarda uluslararası örgütler ve çok taraflı kurumlarla ilişkilerini güçlendirmeye yönelik önemli adımlar atmıştır. Bu girişimler, Çin'in uluslararası bir süper güç olma hedefi doğrultusunda hayati önem taşımaktadır. Ancak, olası bir Trump başkanlığı, Çin'in Birleşmiş Milletler, Dünya Ticaret Örgütü ve benzeri yapılarla kurduğu ilişkileri ve elde ettiği kazanımları tehlikeye atacaktır. Trump'ın izolasyonist politikalarının, ABD'nin

düzensiz bir şekilde geri çekilmesine ve Çin ekonomisinin zor durumda kalmasına yol açacağı düşünülmektedir. Bu durum, uluslararası güvenlik ortamını istikrarsızlaştırarak Çin'in ticari çıkarlarını tehdit etmektedir. Bu nedenler göz önünde bulundurulduğunda Çin'in Trump yerine Harris'in kazanmasını tercih ettiği vurgulanmıştır.

Erişim: <https://www.orfonline.org/expert-speak/china-s-preference-as-the-next-us-president-kamala-harris>

Anahtar Kelimeler: Çin, Harris, Seçim.

3. Rusya'dan Kirli Bomba Sinyali ve Nükleer Krizin Geri Dönüşü / Center for Strategic & International Studies (ABD)

ABD, 2022 yılının sonbaharında Rusya'nın nükleer söylemlerindeki artış ve nükleer kullanım konusundaki konuşmaları nedeniyle büyük bir nükleer kriz riskiyle karşı karşıya kalmıştır. Başkan Biden, Putin'in "taktik nükleer silahların potansiyel kullanımı" konusundaki tehditlerini ciddiye aldığını belirtmiş ve Ulusal Güvenlik Danışmanı Jake Sullivan ise ABD'nin bu tehditleri "ciddiye aldığını" vurgulamıştır. ABD ve müttefikleri, Rusya'nın olası bir nükleer saldırısına karşı gizli planlar yapmıştır. Rusya'nın kirli bomba (radyoaktif) iddiaları ise oldukça endişe verici olmuştur. ABD'li liderler, kirli bomba söyleminin Kremlin'in Ukrayna'daki hedefleriyle nasıl bağlantılı olduğunu veya bunun bir nükleer sinyal olup olmadığını belirleyememiştir. Gelecekte ABD, Tayvan Boğazı, Kore Yarımadası veya Doğu Avrupa gibi bölgeler de benzer belirsizliklerle karşılaşabilir. Bu nedenle, ABD'nin nükleer krize karşı hazırlıklı olmak için geniş çaplı planlar geliştirmesi gerekmektedir.

Ekim Ayında Altı Gün

2022 yılı Ekim ayı sonuna doğru Rusya'nın açıklamaları dramatik bir değişim göstermiştir. Rus devlet medyası, Ukrayna'nın kirli bomba üzerinde çalıştığını ve bunun Moskova'ya karşı kullanılabileceğini söylemiştir. Bu suçlamalar, Ukrayna'nın Kherson'u kurtarma taarruzu ve Kharkiv'de elde edilen hızlı kazanımların ardından gerçekleşmiştir.

23 Ekim: Rusya Savunma Bakanı Sergei Shoigu, ABD, İngiltere, Fransa ve Türkiye'deki mevkidaşlarına Ukrayna'nın kirli bomba kullanma tehdidini iletmış; ABD, Birleşik Krallık ve Fransa bu iddiaları reddetmiştir.

24 Ekim: Rusya Genelkurmay Başkanı Valery Gerasimov, ABD ve İngiltere'deki mevkidaşlarına mevcut iddiaları aktarmış ve Birleşmiş Milletlere yazılı bir uyarı göndererek iddiaları “nükleer terörizm” olarak nitelendirmiştir. Batılı yetkililer ise bu iddiaları, gerilimi artırmaya yönelik bir bahane olarak değerlendirmiştir.

27 Ekim: Putin, Ukrayna'nın Rusya'yı nükleer silah kullanmakla suçlayacağını öne sürmüş ve ülkesinin nükleer silah kullanmaya ihtiyacı olmadığını belirtmiştir. ABD Savunma Bakanı Lloyd Austin, nükleer silah kullanımına karşı çok ciddi bir yanıt verileceğini vurgulamıştır.

28 Ekim: Rusya'nın BM Temsilcisi Dimitri Polyansky, Ukrayna'nın “kirli bombayı” Batı'nın müdahalesini tetiklemek için kullanmayı planladığını iddia etmiş; ancak bu açıklamaların ardından Rusya'nın “kirli bomba” uyarıları aniden sona ermiştir.

Kaynak: Gavriil Grigorov

Yaşananlar karşısında ABD, Ekim 2022 krizinden dersler çıkararak bir kurumlar arası grup kurmalıdır. Bu grup, hem Hint-Pasifik hem de Doğu Avrupa'daki potansiyel krizler için plan yapmalı, nükleer gerilimler ve düşman faaliyetlerini içeren senaryoları

değerlendirmelidir. Ayrıca, müttefiklerle birlikte planlama yaparak, çeşitli bölgelerdeki eşzamanlı veya art arda gelen krizlere karşı hazırlıklı olunmalıdır.

Erişim: <https://www.csis.org/analysis/six-days-october-russias-dirty-bomb-signaling-and-return-nuclear-crises>

Anahtar Kelimeler: ABD, Nükleer, Rusya, Ukrayna.

4. Çin ve Afrika Ülkeleri Yüksek Kaliteli Kuşak ve Yol İş Birliğini Artırma Sözü Verdi / Xinhua Silk Road Information Service (Çin)

5 Eylül 2024 tarihinde Pekin'de düzenlenen Çin-Afrika İş Birliği Forumu (FOCAC) 2024 Zirvesi'nin yüksek kaliteli Kuşak ve Yol İş Birliği konulu toplantısında önemli gelişmeler yaşanmıştır. Toplantıya Çin Başbakan Yardımcısı Ding Xuexiang ve Kenya Devlet Başkanı William Ruto eş başkanlık etmiştir. Toplantıda konuşan Xuexiang, Afrika'nın Kuşak ve Yol Girişimi içinde önemli bir ortak olduğunu vurgulamıştır. Ayrıca, Çin ve Afrika'nın stratejik uyumu güçlendirerek ve pratik iş birliğini artırarak büyük başarılar elde ettiğini söylemiştir. İki taraf arasında yüksek kaliteli iş birliğinin, çeşitli avantajlar ve geniş iş birliği perspektifleri sunduğu ifade edilmiştir. Çin, Afrika ile çalışarak bu iş birliği için bir standart oluşturmayı ve her iki halk için somut faydalar sağlamayı hedeflemektedir.

Kaynak: Xinhua

Xuexiang altyapının inşası, işletilmesi ve hizmetleri de dahil olmak üzere iş birliği zinciri boyunca karşılıklı yarar sağlayan bir yaklaşımın benimsenmesi gerektiğini vurgulamıştır. Toplantıda ekonomi-ticaret iş birliğinin geliştirilmesi, pragmatik iş birliğinin yeni alanlarda genişletilmesi ve halk sağlığı, yeşil geçiş, dijital ekonomi gibi alanlarda iş birliğinin güçlendirilmesi gerektiği söylenmiştir. Çin ve Afrika'nın iş birliği projelerini teşvik etmek, kültürel alışveriş ve halklar arası iş birliği düzeyini artırmak için birlikte çalışması gerektiği de vurgulanmıştır.

Afrikanlı liderler ve temsilciler, Çin ile stratejik sinerjiyi güçlendirme, çeşitli alanlardaki iş birliğini derinleştirme ve yüksek kaliteli "Kuşak ve Yol" iş birliğini daha üst seviyelere taşıma isteklerini belirtmişlerdir. Sonuç olarak, Çin-Afrika İş Birliği Forumu'nun bu toplantısında, iki taraf arasındaki kaliteli iş birliğini güçlendirmeyi ve genişletmeyi amaçlayan ortak çabalar ve hedefler ayrıntılı olarak açıklanmıştır.

Erişim: <https://en.imsilkroad.com/p/341987.html>

Anahtar Kelimeler: Afrika, Çin, Forum.

5. Putin, Ukrayna'daki Uzun Menzilli Füze Kısıtlamaları Kaldırıldığı Takdirde NATO ile Savaş Gireceği Konusunda Uyardı / CNN (ABD)

Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin NATO liderlerini, Ukrayna'da bulunan uzun menzilli Batı füzelerinin kullanılmasına yönelik kısıtlamaların kaldırılması durumunda bunu savaş eylemi olarak değerlendireceği konusunda uyarmıştır. Putin, "Bu, NATO ülkelerinin-ABD ve Avrupa ülkelerinin- Rusya ile savaşta olduğu anlamına gelecektir. Eğer durum buyrsa, çatışmanın doğası gereği bize yöneltilecek tehditlere yanıt olarak uygun kararlar alacağız" demiştir. ABD Dışişleri Bakanı Antony Blinken, Kiev'e yaptığı son ziyaret sırasında, Beyaz Saray'ın NATO ortaklarıyla daha geniş bir stratejik değişiklik doğrultusunda bu kısıtlamaları kaldırmayı düşündüğüne dair güçlü bir işaret vermiştir. Blinken, Ukrayna Dışişleri Bakanı Andrii Sybiha ve İngiltere Dışişleri Bakanı David Lammy ile yaptığı açıklamada, "İlk günden beri, benden duyduğunuz gibi, ihtiyaçlar ve savaş alanı değiştikçe uyum sağladık. Bu süreç devam ettikçe bunu yapmaya devam edeceğimizden hiç şüphem yok" demiştir.

İngiltere Başbakanı Keir Starmer, ABD Başkanı Joe Biden ile Rusya'daki hedeflere karşı Batı silahlarının kullanılması konusuna odaklanacak görüşmeler yapmak üzere Washington'a gitmiştir. ABD, politikasını Ukrayna'nın Rusya'ya karşı sınır ötesi saldırılar yapmasına izin verecek şekilde değiştirmiş olsa da Biden henüz uzun menzilli sistemlerin kullanımına onay vermemiştir. Biden, Ukrayna'nın savaş alanındaki ilerlemesini sağlamlaştırmaya çalışırken kısıtlamaların hafifletilmesi için milletvekillerinden baskı görmektedir. Salı günü, iki partili Kongre'deki Ukrayna grubu Biden'a, Ukrayna'nın uzun menzilli silahlarla Rusya'daki hedefleri vurmasına izin vermesi çağrısında bulunmuştur.

Temsilciler Meclisi'ndeki bazı önemli Cumhuriyetçiler de Blinken'in Ukrayna ziyareti öncesinde Başkan'a bir mektup yazarak, Ukrayna Devlet Başkanı Volodimir Zelenskiy'nin bu kısıtlamaların kaldırılması yönündeki çağrısını yinelemişlerdir. Blinken, perşembe günü düzenlediği basın toplantısında Ukrayna'ya sağlanan askeri yardımların bir parçası olarak ABD'nin Ukrayna güçlerine istihbarat sağladığını yinelemiş ancak istihbarat paylaşımının artırılıp artırılmayacağı sorusuna yanıt vermekten kaçınmıştır. Ayrıca Rusya'yı, İran'dan balistik füzeler olarak gerilimi tırmandırmakla suçlamıştır.

Kaynak: Getty

Erişim: <https://edition.cnn.com/2024/09/12/europe/putin-warns-nato-missiles-hnk-latam-intl/index.html>

Anahtar Kelimeler: NATO, Putin, Ukrayna.

6. Güney Çin Denizi'ndeki Gerilim Neden ABD-Filipinler İttifakını Güçlendiriyor? / Council on Foreign Relations (ABD)

Güney Çin Denizi, stratejik önemi ve zengin doğal kaynakları nedeniyle bölgesel çatışmaların kaynağı haline gelmektedir. Güney Çin Denizi, zengin balıkçılık kaynaklarına ve büyük potansiyel petrol rezervlerine ev sahipliği yapan önemli bir ticaret yoludur. Çin, 2013 yılından bu yana bölgede toprak kazanımları elde ederek askeri üsler kurmuştur. Spratly Adaları'ndaki Thomas'ın ikinci kıyısındaki çatışmalar da dahil olmak üzere Çin ile Filipinler arasındaki gerilimler artmıştır. Çin'in bölgedeki Filipin gemilerine yönelik saldırgan davranışlarda bulunması, sık sık çarpışmalara ve kaza riskiyle karşı karşıya kalınmasına neden olmaktadır. Filipinler, ABD ile savunma iş birliğini güçlendirerek ve diğer büyük demokrasilerle stratejik bağlar kurarak yanıt vermeyi seçmiştir. Filipinler ile ABD arasında temmuz ayında imzalanan 500 milyon dolarlık savunma yardımı anlaşması, Filipinler'in askeri kapasitesinin güçlendirilmesini amaçlamaktadır.

Kaynak: Reuters

Çin ile Filipinler arasındaki geçici anlaşma bazı krizleri yönetmek için iletişim kanalları oluştursa da bu anlaşmanın uzun vadede büyük ölçekli çatışmaları azaltması pek mümkün görünmemektedir. Çin'in Güney Çin Denizi'ndeki iddiaları sürmektedir ve ABD'nin bölgede Filipinler'i koruma yükümlülüğü bulunmaktadır. Her ne kadar ABD, deniz güvenliği konusunda Çin ile müzakereler yürütse de bölgesel çatışmaları önlemek

için etkili bir strateji geliştirmesi zor görünmektedir. Çin'in askeri operasyonları ve bölgedeki silahlanma yarışı ölümcül çatışma riskini artırmaktadır. Güneydoğu Asya ülkeleri silahlarını geliştirirken bölgesel ve küresel güçler arasındaki rekabet gerilimini de artırmaktadır.

Erişim: <https://www.cfr.org/expert-brief/why-tensions-south-china-sea-are-bolstering-us-philippines-alliance>

Anahtar Kelimeler: ABD, Çin, Müttefik.

7. Wagner Grubun Bir Sonraki Kurbanı Liberya mı Olacak? / American Enterprise Institute (ABD)

ABD Başkanı Joe Biden, Afrika'yı dış politika mirasının temel taşlarından biri haline getirmeye çalışmıştır. 2022 yılı aralık ayında gerçekleştirilen ABD-Afrika Liderler Zirvesi'ne Afrika liderlerini davet eden Biden, "ABD'nin Afrika'ya olan kalıcı bağlılığı ve ABD-Afrika ilişkilerinin önemi" üzerine konuşma yapmıştır.

Biden, Afrika İşlerinden Sorumlu eski Dışişleri Bakan Yardımcısı Johnnie Carson'ı, zirvede verdiği sözleri ve taahhütleri yerine getirmesi için özel başkanlık temsilcisi olarak atamıştır. Ancak, mevcut Bakan Yardımcısı Molly Phee, rakip olarak gördüğü Carson'a herhangi bir bütçe sağlamamış ve bu nedenle Carson Afrika'ya yalnızca bir kez gidebilmiştir.

Biden ekibinin Demokratik Kongo Cumhuriyeti ve Somali'ye yönelik politikaları da benzer şekilde başarısız olmuştur. Dışişleri Bakanlığı ve ABD Uluslararası Kalkınma Ajansı (USAID), Kinşasa ve Mogadişu'ya yüz milyonlarca dolar aktarmış ancak bu paralar devlet başkanları tarafından zimmete geçirilmiş, paralı askerler tutulmuş, insansız hava araçları satın alınmıştır.

Biden yönetimi, Mali, Burkina Faso ve Nijer'de liderler darbeye devrildikten sonra bölgeye yönelik ciddi bir tepki göstermemiştir. Pentagon, Çad'a bir savunma ataşesi atamış ancak anlamlı bir bütçe sağlamamıştır. Ruanda Orta Afrika Cumhuriyeti'ne saldırdığında ve Benin'e de benzer bir saldırı planladığında, USAID Yöneticisi Samantha Power gerekli tepkiyi göstermemiştir.

Mevcut durumda, Rus Wagner Grubu'nun Liberya ve Sierra Leone'ye girerek Atlantik Okyanusu'na bir çıkış noktası oluşturma hedefinde ilerlediği görülmektedir. Geçen ay, Liberya'nın stratejik Robertsport kasabasına yakın Piso Gölü'nde bir tatil köyü inşa etme bahanesiyle ülkeye giren Wagner, şimdi de Rus savaş gemilerini barındırabilecek bir derin su limanı üzerinde çalışma yürütmektedir. 2009 yılında Ohio'da sağlık hizmetleri dolandırıcılığından hüküm giyen Liberyalı Melee Kermue, şu anda Rusya'nın fahri konsolosu olarak görev yapmakta ve eski Başkan Yardımcısı Jewel Taylor ile olan ilişkisini, Rus çıkarlarını ilerletmek için kullanmaktadır.

Wagner Grubu ihaleler kazandıkça ve Rusya çıkarlarını sağlamlaştırdıkça, Biden yönetimi yerel nüfuzunu Wagner Grubu'nu ve Kremlin'in çıkarlarını geri püskürtmek için kullanmamaktadır. Bunun yerine, Liberya'nın Savaş ve Ekonomik Suçlar Mahkemesi'ne hâkim olmaları için, tanıklık ve dolandırıcılıkla suçlanan Amerikalı aktivistlerin desteklenmesine yönelik anlaşmalar yapmaktadır.

Eski Başkan George W. Bush'un Afrika'daki mirası HIV ile mücadele olmuştur. Afrikalılar, eski başkanlardan Barack Obama'yı insansız hava araçlarıyla, Donald Trump'ı ise küçümseyici sözleriyle hatırlamaktadır. Biden'in bugünkü mirası ise Afrika Boynuzu'nun Çin'e, Sahel'in ise Rusya'ya stratejik olarak teslim edilmesidir.

Erişim: <https://www.aei.org/op-eds/will-liberia-be-the-wagner-groups-next-victim/>

Anahtar Kelimeler: Afrika, Biden Yönetimi, Rusya, Wagner Grubu.

8. Fransa'nın Yeni Başbakanı Kim? / Foreign Policy (ABD)

Fransa Cumhurbaşkanı Emmanuel Macron, perşembe günü eski Brexit Baş Müzakerecisi Michel Barnier'i Fransa'nın Başbakanı olarak atayarak, 50 günden fazla süren geçici hükümeti sonlandırmıştır. 73 yaşındaki Cumhuriyetçiler milletvekili olan Barnier, dört kez bakanlık yapmış, iki kez Avrupa Komisyonu üyeliğinde bulunmuş ve modern Fransız tarihinin en yaşlı başbakanı olmuştur. Barnier'in öncelikle, temmuz ayında yapılan erken seçimlerin ardından parlamentonun askıda kalmasıyla sağlam bir hükümet kurması gerekmektedir. Macron'un Rönensans Partisi ve Barnier'in Cumhuriyetçiler partisi müttefikleriyle birlikte 213 milletvekili çıkararak, salt çoğunluk için gereken 289 sandalyenin altında kalmıştır.

Temmuz ayında en çok sandalyeyi kazanan solcu Yeni Halk Cephesi (NFP) koalisyonu, Barnier'ye karşı çıkma sözü vererek, hükümetin son seçim sonuçlarını daha iyi temsil etmesi için solcu bir başbakan seçilmesi gerektiğini belirtmiştir. Bu durum, Macron'u seçim için yeterli desteğe sahip olma amacıyla aşırı sağcı Ulusal Birlik partisine muhtaç bırakmıştır. Ulusal Birlik, Fransa Ulusal Meclisi'ndeki en büyük parti olsa da Barnier'i başbakan olarak getirmek için bu partiye güvenmek, aşırı sağcı lider Marine Le Pen'i gelecekteki Fransız hükümetleri için kilit bir figür haline getirebilir.

Macron, 2025 yılı ulusal bütçenin sunulması için belirlenen son tarihin yaklaşması ve Fransızların yaz tatilinden dönmeden önce yeni başbakanı ataması konusunda baskı altında kalmıştır. Bütçenin belirlenememesi durumunda Macron Hükümetine karşı bir güvensizlik oylaması yapılabilir. Ancak Macron, solun önerdiği adayları defalarca reddetmiştir. Solun iktidara gelmesi halinde tartışmalı emeklilik reformlarını geri alacağı korkusuyla sağcı bir başbakan atamak istediği düşünülmüştür. Geçen hafta, Macron'un 37 yaşındaki ekonomist Lucie Castets'i güvenoyu alamayacağı gerekçesiyle reddetmesi, bu tartışmaların doruk noktasına ulaştığı an olmuştur.

Kaynak: Sarah Meyssonier

Erişim: <https://foreignpolicy.com/2024/09/05/macron-barnier-france-prime-minister/>

Anahtar Kelimeler: Barnier, Macron, Seçim, Ulusal Birlik.

C. ÇEVRE

1. Çin ve Taliban Bakır Konusunda İş Birliği Yapıyor / Foreign Policy (ABD)

Afganistan'da iktidarı ele geçiren Taliban, ülkenin geniş maden zenginliklerinden, özellikle de bakır gibi stratejik madenlerden yararlanmak istemektedir. Üç yıllık yönetimin ardından parçalanan Taliban, bu mineralleri işlemek için Çin ile ortaklık yapmayı düşünmektedir. Afganistan'ın bakır ve diğer maden rezervleri, ülkedeki ekonomik kriz ve yetersiz dış yardım dikkate alındığında Taliban için büyük bir fırsat teşkil etmektedir.

ABD'nin 2010 yılı tahminlerine göre Afganistan'da 1 trilyon dolar değerinde maden rezervi bulunmaktadır. Merkezinde dünyanın ikinci büyük bakır yatağı olan Mes Aynak yer almaktadır. Ancak savaş, siyasi istikrarsızlık ve güvensizlik bu kaynakların çıkarılmasına engel olmuştur. Taliban, Mes Aynak'ı China Metallurgical Group Corp. aracılığıyla faaliyete almayı planlamaktadır. Ancak uzmanlar projenin bazı zorluklarına dikkat çekmektedir. Bu zorluklar arasında; tarihi kalıntılara zarar verme riski, güvenlik kaygıları, yasal ve düzenleyici belirsizlikler yer almaktadır. Pittsburgh Üniversitesi'nden Jennifer Brick Murtazashvili, Çin'in büyük bir yatırım yapmadan önce Afganistan'ın istikrarı ve güvenliğine ekstra dikkat ettiğini söylemiştir. Çin'in bölgesel güvenliği sağlama ve Afganistan sınırından kaynaklanabilecek istikrarsızlığı en aza indirme arzusu yatırımın motivasyonunu oluşturmaktadır.

Çin, Taliban yönetimi altında Afganistan'a büyükelçi atayan ilk ülke olmuş ve Taliban ile petrol ve lityum gibi diğer mineraller için anlaşmalar yapmıştır. Pekin, Taliban'ın iktidara gelmesinden bu yana Afganistan'a insani yardım sağlamıştır. Çinli uzmanlar, Mes Aynak projesinin başarısının aynı zamanda Çin'in temel ticari çıkarlarına da hizmet edeceğine inanmaktadır. Taliban uluslararası yaptırımlar nedeniyle ekonomik sıkıntı yaşarken yabancı yatırım arayışındadır. Çin ile daha derin ekonomik bağlar kurarak uluslararası meşruiyet kazanmaya çalışmaktadır. Taliban, Kuşak ve Yol Girişimi'ne (BRI) ve Çin-Pakistan Ekonomik Koridoru'na katılmayı planlamaktadır.

Projenin ilerleyişi birçok zorlukla karşı karşıya kalabilmektedir. Güvenlik tehditleri, finansal riskler, yasal ve düzenleyici belirsizlikler ve bakır fiyatlarındaki dalgalanmalar projenin başarısını engelleyebilir. Ayrıca Afganistan'daki altyapı eksiklikleri madenlerin işlenmesi ve ihraç edilmesi sürecini zorlaştırmaktadır. Sonuç olarak Mes Aynak projesinin hayata geçirilmesi karmaşık bir süreç olacaktır.

Kaynak: Roberto Schmidt

Erişim: <https://foreignpolicy.com/2024/09/10/china-taliban-copper-afghanistan-economy-minerals-mes-aynak/>

Anahtar Kelimeler: Bakır, Çin, Ticaret.

2. Elektrikli Uçaklar: Yeni Bir Uçuş Çağı / Centre for Aerospace & Security Studies (Pakistan)

Yeşil inovasyon, geleneksel fosil yakıtlı motorlardan yenilikçi hibrit ve tamamen elektrikli modellere geçiş yaparak havacılık sektörüne hızla girmektedir. 2013 Paris Air Show'da tanıtılan DA36 E-Star 2, dünyanın ilk seri hibrit elektrikli uçağı olarak önemli bir gelişmeye işaret etmiş ve ticari kullanım için hibrit teknolojisinin potansiyelini ortaya koymuştur. Bu gelişme doğrultusunda İsveçli Heart Aerospace şirketi, 200 km tamamen

elektrikli menzil ve 800 km'ye kadar hibrit menzil sunan ES-30 modelini geliştirmektedir. Şirket, bu uçağın kısa rotalarda sıfır CO2 emisyonuna sahip olacağını ve kısa pist gereksinimi nedeniyle daha küçük havaalanlarından 30 yolcuyu uçurabileceğini iddia etmektedir. Ancak, tamamen elektrikli tahrik sistemi daha küçük uçaklar için uygulanabilirken, batarya sınırlamaları nedeniyle Airbus A320 gibi daha büyük uçaklar için yetersiz kalmaktadır. Airbus, alternatif yakıt olarak sıvı hidrojeni araştırırken, hibrit gücü emisyonları azaltmak için daha hızlı bir çözüm olarak görmektedir. Bu yaklaşımda, geleneksel jet motorlarını desteklemek için yardımcı bataryalar kullanılacak ve elektrik motorları, iniş sırasında motorun rölantide çalıştığı durumlarda ek itiş gücü sağlayacaktır.

Son dönemde, yalnızca elektrikli motorlarla çalışan ve gelişmiş şarj edilebilir pillerle donatılan tamamen elektrikli uçaklar (e-uçaklar) dönüştürücü bir güç olarak ortaya çıkmaktadır. Bu e-uçaklar, potansiyel olarak daha düşük karbon emisyonları, işletme maliyetleri ve gürültü kirliliği sunarak, geleneksel modellere finansal ve çevresel açıdan uygulanabilir bir alternatif haline gelmektedir. Avrupa Birliği Havacılık Güvenliği Ajansı (EASA) tarafından 2020 yılında sertifikalandırılan Velis Electro, 57,6 kW güç üreten E-811 sıvı soğutmalı elektrik motoruna sahip hem yerleşik hem de harici şarj portu bulunan dünyanın ilk sertifikalı tamamen elektrikli eğitim uçağıdır. Bununla birlikte, halen sertifikasyon bekleyen dünyanın ilk tamamen elektrikli dokuz kişilik yolcu uçağı olan 'Alice', her biri yaklaşık 700 kW güç üreten iki magni650 elektrikli motorla 250 mil kadar yol alabilmektedir. Araştırmalar, e-uçakların emisyonları önemli ölçüde azaltabileceğini, enerji verimliliğini artırabileceğini ve havacılık sektörüne çevresel ve mali açıdan önemli faydalar sağlayabileceğini göstermektedir. Öte yandan, e-uçakların geliştirilmesi bazı kalıcı zorluklarla karşı karşıya kalmaya devam etmektedir. Gelişen bir teknoloji olarak, e-uçakların güvenliği sürekli inceleme altındadır.

Batarya teknolojisindeki gelişmelere rağmen, mevcut bataryalar geleneksel jet yakıtına göre 50 kat daha az enerji depolama kapasitesine sahiptir. Bu enerji boşluğu, birkaç yıl içinde doldurulamayacak kadar büyüktür. Uzun süren sertifikasyon süreçleri, şirketleri bu girişimlere yatırım yapmaktan caydırabilmektedir. Ayrıca, şarj altyapısındaki yetersiz büyüme de dikkate alınması gereken önemli bir engeldir. Havaalanı yetkilileri, yetersiz e-uçak faaliyeti nedeniyle şarj istasyonları kurmakta tereddüt etmektedir. Hükümetler, e-uçaklar için düzenleyici çerçevelerin ve standardizasyon protokollerinin geliştirilmesini

hızlandırmak amacıyla havacılık şirketleri ve uzmanlarla iş birliği yapabilir. Ayrıca, havacılık sektörü, e-uçakların daha uygun olduğu kısa mesafeli rotalara odaklanan stratejik bir şarj ağı geliştirerek operasyonel uygulanabilirliği artırabilir.

Kaynak: CASS

Erişim: <https://casstt.com/electric-aircraft-a-new-era-of-flight/>

Anahtar Kelimeler: E-Uçak, Sertifikasyon, Yeşil İnovasyon.

3. Küresel Su Kıtılığı Riski Sanılandan Daha Büyük / Stockholm Resilience Centre (İsveç)

Dünyadaki su tedarikinin güvence altına alınması çağımızın en büyük zorluklarından biridir. Stockholm Üniversitesi tarafından yapılan bir çalışma, küresel su kıtlığı riskini ölçmek için alternatif bir yöntem sunmaktadır. Geleneksel yaklaşımda su güvenliği çoğunlukla yalnızca yağış ve yüzey su kaynaklarına odaklanırken, çalışmada su temini değerlendirilirken rüzgâr neminin de dikkate alınması gerektiği ifade edilmektedir.

Araştırma, suyun buharlaşarak atmosfere ulaşması ve ardından yağmur olarak geri dönmesi sürecini dikkate alarak daha kapsamlı bir risk analizi yapmaktadır. Rüzgâr nemi, su kaynaklarının stabilitesini etkileyen kritik bir faktördür ancak sıklıkla ihmal edilmektedir. Örneğin, bir göl veya nehir farklı alanlar arasında paylaşıldığında, bu rüzgâr

üstü kaynakların nem kaynakları da dikkate alınmalıdır. Bu yeni yaklaşım ile sadece bulunduğu bölgedeki suyun değil, rüzgârın kaynağında buharlaşan nemin de önemli olduğu vurgulanmaktadır.

Çalışmada 379 havza incelenmiştir. Yukarı havza suları değerlendirildiğinde risklerin önemli ölçüde daha yüksek olduğu bulunmuştur. Yeni risk değerlendirme yöntemi, atmosferdeki rüzgârın yönünün yanı sıra kara ve okyanus akıntılarının su üzerindeki etkisini de hesaba katmaktadır. Örneğin tropik Güney Amerika'daki Amazon havzası ile And Dağları'nın su temini açısından birbirine bağlı olduğu belirtilmektedir. And Dağları, Amazon havzasının su kaynağını etkilediği gibi, Amazon'un nemi de And Dağları'nın su döngüsünü etkilemektedir. Bu karşılıklı bağımlılık su yönetiminin karmaşıklığını artırmaktadır.

Araştırmalarda ayrıca bitkilerden büyük miktarda su buharlaştığı için arazi kullanımındaki değişikliklerin rüzgâr yönündeki su mevcudiyetini etkileyebileceği de ifade edilmektedir. Ormansızlaşma ve tarımsal kalkınma, rüzgâr yönünde sağlanan nem miktarını azaltarak, su güvenliği risklerini artırabilmektedir. Kıyı ülkeleri için denizden gelen yağışlar daha az etkilenirken, kara içindeki ülkeler komşu ülkelerden gelen buharlaşan nemden büyük ölçüde etkilenmektedir.

Kaynak: Alvaro Bueno

Sonuç olarak çalışma, su güvenliği risklerini değerlendirmede rüzgâr üstü nem kaynaklarının önemini ve uluslararası iş birliğinin gerekliliğini vurgulamaktadır. Sınırları aşan su yönetimi ve işbirlikçi stratejiler suyla ilgili gerilimlerin azaltılması için gereklidir. Bu araştırma, daha kapsamlı bir yaklaşıma duyulan ihtiyacı ve rüzgâr nem kaynaklarının etkili bir şekilde yönetilmesi için uluslararası iş birliğinin ne kadar önemli olduğunu göstermektedir.

Erişim: <https://www.stockholmresilience.org/research/research-stories/2024-09-02-the-risk-of-global-water-shortages-is-greater-than-previously-thought-new-research-shows.html>

Anahtar Kelimeler: Rüzgâr, Su, Su Güvenliği.

Bu rapor KOSAM tarafından
özel olarak hazırlanmıştır.
www.kosam.org
Özel Olarak Hazırlanmıştır.

D. SOSYAL

1. Küresel Doğum Oranları Düşerken Çocuk Sayısı Azalıyor / The Population Research Institute (ABD)

Avrupa'da savaş sonrası başlayan doğum oranlarındaki düşüşler zamanla tüm dünyaya yayılmıştır. Birçok ülkede doğumlardan daha çok ölümler yaşanmaktadır. Geçtiğimiz yıl Japonya'da yaklaşık bir milyon insan, Polonya'da ise 130.000 kişi ölmüştür. Çin'in tek çocuk politikası yıllardır ülke nüfusunun azalmasına neden olmaktadır. Fakat resmi rakamların gerçek nüfusu yansıtmadığı da ifade edilmektedir. Hindistan nüfus büyüklüğü açısından Çin'i geçmiş olsa da düşük bir doğum oranına sahiptir.

Orta Çağ'da veba hastalığı Avrupa nüfusunun neredeyse yarısının ve Orta Doğu nüfusunun ise üçte birinin ölmesine neden olmuştur. Fakat yüksek doğum oranları ile nüfus bir süre sonra toparlanmaya başlamıştır. Günümüzde doğum oranına etki eden faktörler nüfus azalmasına sebep olmaktadır. Uluslararası kuruluşlar bu sorunu kamuoyunun gözünden uzak tutmak için çeşitli manipülasyonlara başvurabilmektedirler. Örneğin BM'nin Kolombiya ve Hindistan'daki doğum istatistiklerini abarttığı veya küçümsediği söylenmektedir. Sonuç olarak, dünya nüfusu patlamanın değil çöküşün eşiğindedir ve nüfus kontrolü tartışmalarının yeniden gündeme getirilmesi gereklidir.

Erişim: <https://www.pop.org/the-world-is-running-out-of-children-as-global-birthrates-collapse/>

Anahtar Kelimeler: Doğum, Hindistan, Küresel.

2. Küresel Çapta Kolera Nedeniyle Yaşanan Ölümler Artıyor / Center for Infectious Disease Research & Policy (ABD)

Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) 2023 yılı faaliyet değerlendirmesinde koleradan kaynaklanan ölümlerin ciddi bir şekilde arttığını ve birçok ülkeden ölüm haberlerinin geldiğini belirtmiştir. DSÖ, önlenabilir ve tedavi edilebilir bir hastalığın neden olduğu enfeksiyonlar nedeniyle 4.000'den fazla kişinin öldüğünü açıklamıştır. Çatışma, iklim değişikliği, temiz su ve sanitasyon eksikliği gibi çeşitli faktörler kolera vakalarının daha fazla artmasına neden olmuştur. DSÖ, ayrıca 2022'den 2023'e coğrafi bir geçiş olduğunu, Orta Doğu ve Asya'da bildirilen vaka sayısının %32 azaldığını, Afrika'da ise %125 arttığını vurgulamıştır.

Kaynak: Nahom Tesfaye

Geçtiğimiz yıl en çok vaka görülen ülkeler ise Afganistan, Kongo Demokratik Cumhuriyeti, Malavi ve Somali olmuştur. Afrika'da yaşanan kolera aşısı sıkıntısına

rağmen, geçen yıl 35 milyon dozluk rekor bir sevkiyat gerçekleştirilmiş ve arzı genişletmek için tek dozluk bir strateji uygulanmıştır. 2024 yılından gelen ilk veriler, yılın bu noktasında bildirilen vaka sayısının 2023'ten nispeten düşük olduğunu ve 22 ülkenin aktif vaka bildirdiğini göstermektedir. Ancak DSÖ, koleradan kaynaklanan küresel riskin hala çok yüksek olduğunu ifade etmektedir.

Erişim: <https://www.cidrap.umn.edu/cholera/global-cholera-deaths-rise-sharply>

Anahtar Kelimeler: Kolera, Ölüm, Salgın.

Bu rapor KOSAM tarafından
özel olarak hazırlanmıştır.
www.kosam.org
Özel Olarak Hazırlanmıştır.

E. TEKNOLOJİ

1. Gelecek Çoktan Geldi / ORBELI Center (Ermenistan)

Yapay zekânın gelişimi, dünya genelinde çığır açma potansiyeline sahiptir. Yapay zekâ, her öğrencinin yeteneklerine uyum sağlayarak öğrenmeyi kişiselleştirebilir ve eğitime erişimi artırabilir. Yapay zekânın, öğretmenlerin her öğrenci için kişiselleştirilmiş öğrenme planları geliştirmesine yardımcı olmanın yanı sıra, maddi imkanları ve sosyal statüsü ne olursa olsun herkes potansiyelini en üst düzeye çıkarabilme potansiyeli vardır.

Sağlık hizmetlerinde de daha önce benzeri görülmemiş ilerlemelerin kaydedilmesi beklenmektedir. Erken teşhisten kişiselleştirilmiş tedavi planlarına kadar, yapay zekâ sağlık hizmetlerini daha erişilebilir ve verimli hale getirecek, hayat kurtarıcı bir potansiyel taşıyacaktır. Yapay zekâ sayesinde, sağlık alanındaki eşitsizlikler azalabilir ve kritik tıbbi bilgiler, coğrafi sınırları veya kişisel yetenekleri aşarak herkes için erişilebilir hale gelecektir.

Yapay zekânın günlük hayata entegre edilmesine dair pratik örnekler çok çeşitlidir. Geleceğin akıllı şehirleri, yapay zekâ sayesinde atıkları verimli bir şekilde yönetebilecek, trafiği kontrol edebilecek ve kentsel yaşamı daha sürdürülebilir hale getirebilecektir. Tarımda ise yapay zekâ tabanlı prosedürler su kullanımını optimize edebilir, mahsul verimini artırabilir ve haşere kontrolünü iyileştirerek gıda güvenliğini güçlendirebilir.

Ancak büyük güç büyük sorumluluk getirmektedir. Yapay zekânın insan zekâsını aşma potansiyeli, yönetilemez hale gelme endişesini artırmaktadır. Bu senaryolar uzmanlar tarafından sık sık tartışılmakta ve ciddi endişelere yol açmaktadır. Yapay zekânın kötüye kullanım potansiyeli, özellikle silahlı kuvvetlerdeki uygulamalarla gündeme gelmiştir. Bu tür kullanımlar, insan hayatının değerini göz ardı ederek yıkıcı hatalar yapılmasına yol açabilecektir.

Avrupa Parlamentosu'nun Yapay Zekâ Yasası'nı onaylaması, inovasyonu teşvik ederken yapay zekânın güvenliğini ve temel haklara uygunluğunu sağlamak adına önemli bir adımdır. Bu yasa, sağlık ve eğitim gibi yüksek riskli yapay zekâ uygulamaları için bir yönetim yapısı belirlemekte, şeffaflık, doğruluk ve insan gözetimi için standartlar

oluşturmaktadır. Bu düzenleme, riskleri azaltırken yapay zekânın faydalarından yararlanmayı hedefleyen küresel bir model olarak öne çıkmaktadır.

Yapay zekânın işgücü piyasasına etkisi de önemlidir. Yapay zekânın görevleri otomatikleştirme yeteneği, bazı mesleklerin geleceğini değiştirebilir ve çalışanların beceri ve eğitimlerinin yeniden değerlendirilmesini gerektirebilir. Gelecek, teknolojiye uyum sağlayan, sürekli öğrenen ve yapay zekâ ile gelişen bir iş gücünü zorunlu kılacaktır.

Yapay zekânın etkilediği bir diğer önemli alan da demokrasi ve kamusal yaşamdır. Bilgiyi manipüle etme veya karar alma süreçlerini otomatikleştirme yeteneği, demokratik süreçler için ciddi tehditler oluşturmaktadır. Yapay zekânın demokratik değerleri, şeffaflığı ve adaleti destekleyecek şekilde geliştirilmesi ve kullanılması kritik önem taşımaktadır. Geleceğe baktığımızda yapay zekâ, insan yeteneklerini genişletmekten bilimsel keşifleri hızlandırmaya kadar sınırsız olanaklar sunmaktadır. Ancak bu parlak gelecek garanti edilmemiştir; dikkatli planlama, etik değerlendirme ve ortak çaba gerekmektedir.

Erişim: <https://orbeli.am/en/opinion/63/2024-09-09/The+Future+Has+Already+Arrived>

Anahtar Kelimeler: Gelecek, İnovasyon, Yapay Zekâ.

2. Havacılık ve Uzay Sektöründe Dijital İkizler / Centre for Aerospace & Security Studies (Pakistan)

Fiziksel varlıklar ile dijital modeller arasındaki 'sınırların bulanıklaşması'; nesnelerin interneti (IoT), yapay zekâ, robotik ve dijital ikizler gibi teknolojilerdeki gelişmelerin yol açtığı Dördüncü Sanayi Devrimi'nin belirleyici özelliklerinden biridir. Kopya oluşturma fikrine duyulan ilgi, önemli bir geçerlilik kazanmıştır. Teknoloji sektöründeki üst düzey yöneticilerin yaklaşık %70'i dijital ikiz teknolojisini araştırmakta ve bu alana yatırım yapmaktadır. Dijital ikizler, fiziksel bir nesnenin dijital kopyasının oluşturulmasını ve akıllı sensörler aracılığıyla sanal ortamda gerçek zamanlı olarak yansıtılmasını sağlamaktadır. Bu sanal modeller, fiziksel nesnenin operasyonlarını geliştirmek için gerçek zamanlı izleme, simülasyon ve teşhis işlemlerini üstlenmektedir. Havacılık, teknolojik

gelişmelerin ön saflarında yer aldığı için bu sektörde dijital ikiz teknolojisinin analizi büyük önem taşımaktadır.

Dijital ikizler, tasarımdan üretime kadar birçok aşamada uçakların geliştirilmesine katkı sağlamaktadır. Bu bağlamda Airbus'ın A350 XWB modelinin sanal kopyası, yakıt tüketimi ve motor verimliliği gibi faktörlerin gerçek zamanlı izlenmesi ve analiz edilmesine olanak tanıyan önemli bir örnektir. Sanal modellemeyle elde edilen veri analitiği, operatörlerin karar alma süreçlerini iyileştirerek uçağın operasyonel verimliliğini artırmaktadır. SpaceX de dijital ikiz teknolojisini, Dragon uzay aracının sanal kopyalarını oluşturarak kullanmaktadır.

Kaynak: CASS

Dijital ikiz teknolojisi yalnızca enerji verimliliğini artırmakla kalmaz, aynı zamanda çevresel sürdürülebilirlikle de uyumludur. Airbus, dijital ikizleri etkin bir şekilde kullanarak emisyonlarını 1250 ton azaltmış ve yıllık 3,65 GWh enerji tasarrufu sağlamıştır. Havacılık ve uzay şirketleri için enerji verimliliğinin optimize edilmesi, maliyetlerde önemli düşüşe işaret etmektedir. Büyük veri setlerine olan aşırı bağımlılık, özellikle gelişmiş depolama ve işleme sistemlerinin sınırlı olduğu durumlarda, veri yönetiminde riskler doğurabilir. Hatalı veri yönetimi, fiziksel hava araçlarının sanal modellerinin doğruluğunu ve güvenilirliğini tehlikeye atabilir. Ayrıca, birden fazla veri kaynağına bağımlı olduğunda siber tehditlere karşı dikkatli olunması gerekmektedir.

Veri ihlalleri, fiziksel araçların operasyonel verimliliğine ve güvenliğine zarar verebilmektedir. Bu nedenle, havacılık şirketlerinin siber güvenlik önlemlerini güçlendirmesi önemlidir.

Dijital ikizler, havacılık ve uzay sektöründe daha fazla ilgi görme potansiyeline sahiptir ve bu teknolojinin sektörde devrim sağlayacağı öngörülmektedir. Karşılaşılan teknik ve operasyonel zorluklara rağmen, çeşitli önlemlerle bu engeller aşılabılır ve dijital ikizlerin uygulanabilirliği artırılabilir. Havacılığın geleceği, dijital ikizler, yapay zekâ ve IoT teknolojilerinin dinamik bir etkileşimi ile şekillenecektir.

Erişim: <https://casstt.com/digital-twins-in-the-aerospace-industry/>

Anahtar Kelimeler: Dijital İkizler, Havacılık, Siber Güvenlik, Yapay Zekâ.

F. GERÇEKLEŞTİRİLECEK ETKİNLİKLER

1. Brookings Institute

Yönetim Vergileri Başarılı Bir Şekilde Nasıl Yükseltir?

Çevrimiçi Etkinlik: (24.09.2024)

Yaşanan krizler ve Covid-19 pandemisi birçok yönetim için ciddi finansal zorluklara neden olmuştur. Böyle durumlarda hem ana yönetim hem de yerel yönetimler için gelirleri artırma kritik önem arz etmektedir. Devletin vergileri başarılı bir şekilde artırmasında kurumsal engellerin ve ekonominin etkisi nasıl olur? gibi sorular üzerine uzmanlar tarafından görüş alışverişi yapılacaktır.

Erişim: <https://www.brookings.edu/events/how-states-can-raise-taxes-successfully/>

2. Stockholm Environment Institute

Küresel Olgunlaşma ve İklim Değişikliği

Çevrimiçi Etkinlik: (26.09.2024)

Gerçekleştirilecek etkinlikte, çeşitli paydaşlar tarafından dünyanın yaşlanması ve iklim değişikliğine yönelik çeşitli paydaşların bilgi paylaşması sağlanacak, davet edilecek politik karar alıcılar ve uygulayıcılar nezdinde görüşme yapılacaktır.

Erişim: <https://www.sei.org/events/webinar-global-ageing-climate-change-eurasia-middle-east/>

KOSAM'dan...

Belirlediği alanlarda araştırma raporları üreten, bilgi notları yayımlayan, farklı sorunlara çözüm sunma amaçlı projelere imza atan bir yapı hüviyetindeki **Kalkınma Odaklı Stratejik Araştırmalar Merkezi (KOSAM)**, Konya merkezli bir düşünce kuruluşu olarak 2022 yılının ilk çeyreğinde kuruldu.

Ekonomi, ticaret, sanayi, iç ve dış politika dinamikleriyle sosyal politikalar, tarım, çevre, akıllı şehir, sağlık, enerji vb. konularla ilgilenen KOSAM faaliyetlerini şehir, ülke ve dünya ekseninde farklı başlıklarda yürütür.

Merkez; uluslararası düşünce kuruluşlarının faaliyetlerini, raporlarını ve güncel değerlendirmelerini düzenli takip eder. Bu kapsamda 2022 yılından itibaren KOSAM bünyesinde; dünya ve ülke gündemi hakkında bilgilenmek, düşünce kuruluşlarının raporlarından haberdar olmak ve en önemlisi küresel fırsatlardan faydalanıp risklerden kaçınmak için stratejik çalışmaları aktarmak amacıyla “**Dünya Ne Konuşuyor?**” Raporları hazırlamaktadır.

“Dünya Ne Konuşuyor?” Raporu, her ayın ilk ve ikinci yarısını kapsamak üzere **ayda iki defa** okurlarıyla buluşmaktadır. Rapor için **Kuzey ve Latin Amerika, Euro Bölgesi, Orta ve Uzak Asya, Afrika, Orta Doğu, Avrasya** vb. çeşitli bölgelerde faaliyet gösteren düşünce kuruluşlarının gündemleri KOSAM'ın uzman kadrosu tarafından analiz edilir. Süreçte “Hangi kuruluş ne tür konularda çalışmış, gündemde ne var ve gelecekte beklentileri neler?” sorularına cevap aranır.

“Dünya Ne Konuşuyor?” Raporu; **Ekonomi, Politika, Çevre, Sosyal ve Teknoloji** olmak üzere **beş ana başlıkta** hazırlanır. Makale, rapor, bilgi notu, yorum vb. çalışmaların kısa özetleri okuyucuya yansıtılırken konu başlığı, makalenin hangi kurumdan alındığı ve bu merkezlerin hangi ülkede faaliyet gösterdikleri de raporda yer alır. Her özetin sonunda konuyla ilgilenen okurların orijinal çalışmaya hızlı bir şekilde ulaşabilmesi için erişim linkleri açık şekilde paylaşılır.

KOSAM olarak hedefimiz; “Dünya Ne Konuşuyor?” sorusunun cevabını ve bölgelerinde ulusal/ uluslararası politikaya yön veren kuruluşların “**yarınların gündemi**” olarak gördükleri farklı başlıkları analiz ederek güncel hâli ile aktarmaktır. Bu bağlamda **2024 yılında da** ekonomi, siyaset, ticaret, sanayi, sosyal politika, eğitim, çevre vb. alanlarda yerel, bölgesel, ulusal ve uluslararası araştırma ve çalışmalar yürütmeye, büyük veri analizi ile mevcut durum değerlendirmeleri yaparak geleceğe ışık tutmaya ve **sürdürülebilir kalkınmaya katkı sağlamaya devam ediyoruz.**